

Таким чином, поетапне підвищення рівня фінансової інклюзії буде сприяти відновленню фінансової системи країни, а сама фінансова інклюзія може стати драйвером розвитку. Основою виконання стратегічної цілі щодо фінансової інклюзії повинно стати підвищення рівня фінансової грамотності населення як базису формування комплексу цінностей і стимулів, що встановлюють свідомість та поведінку людини у фінансовому середовищі та на фінансовому ринку.

Інформаційні джерела:

1. Atkinson A., Messy F. «Promoting Financial Inclusion through Financial Education: OECD/INFE Evidence, Policies and Practice», OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, 2013. № 34, OECD Publishing.
2. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=5
3. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021. Звіт за результатами дослідження. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads_2021.

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Жилякова О.В., канд. екон. наук, доц.
Якимов Г.О., здоб. вищої освіти
Державний біотехнологічний університет

Формування ефективної системи соціального захисту й соціального забезпечення в економічній системі держави завжди перебувало в колі інтересів як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Це можна пояснити їх важливістю для економіки, так і для суспільства в цілому. Виникнення системи соціального страхування об'єктивно зумовлено розвитком ринкових трудових відносин. Одним із основних інструментів соціальної політики, який використовується суспільством і державою для вирішення проблеми нерівності особистих доходів людей, що виникає не через різницю в продуктивності праці й ефективності виробництва, є соціальний захист.

Основними складовими соціального захисту населення України є соціальне забезпечення, соціальна допомога та соціальне страхування.

В Україні найчастіше під соціальним страхуванням мається на увазі «загальнообов'язкове державне соціальне страхування у вигляді системи прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством» [1].

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування передбачає такі види виплат допомоги: страхування на випадок безробіття; страхування на випадок тимчасової втрати працездатності; від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; медичне страхування; пенсійне страхування. Надання зазначених виплат відбувається за допомогою страхових фондів поліпшення життя у суспільстві, якими були: Фонду безробіття, Фонду соцстрахування, ПФУ.

З 1 січня 2023 р. в Україні триває реорганізація системи соціального страхування – Фонд соціального страхування України передав свої завдання і функції до Пенсійного фонду. Поєднання цих фондів соціального страхування дало змогу зменшити витрати на адміністрування страхових коштів, направивши вивільнені кошти на забезпечення страхових виплат, а також розширює можливості контролю за цільовим використанням коштів соціального страхування, дозволить забезпечити вчасне виконання зобов'язань щодо здійснення страхових виплат, зокрема, у разі тимчасової втрати працездатності та нещасних випадків на виробництві.

Особливістю фінансування соціального захисту та соціального забезпечення з Державного бюджету України є те, що значна частка фінансових ресурсів спрямовується на виплату пенсій і покриття дефіциту Пенсійного фонду України, що негативним чином позначається на фінансуванні інших соціальних функцій держави.

За січень-червень 2023 р. із загального фонду державного бюджету витрачено 264,3 млрд грн на соціальне забезпечення та соціальний захист пенсіонерів, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, ветеранів, людей з інвалідністю, сімей, дітей та молоді. Це 18,8% від фактичного обсягу видатків загального фонду державного бюджету. Ці видатки були на 6,4 млрд грн або 2,3% нижчими від плану [2].

Питання дефіциту пенсійного фонду постало особливо гостро у період повномасштабної війни, та залишиться таким у період повоєнного відновлення економіки України. Збільшення кількості людей, які потребують соціального захисту та одночасне зменшення наповнення Пенсійного фонду України за рахунок зменшення кількості працюючого населення потребує розробки низки заходів щодо удосконалення механізму фінансування соціального страхування.

На наш погляд, по-перше, треба продовжувати роботу у напрямку зменшення функцій, покладених на фонди соціального страхування, надмірна кількість яких, з одного боку, обтяжують функціонування системи, а з іншого – створюють підґрунтя для нецільового використання коштів.

По-друге, особливу увагу при розробці та реалізації соціальної політики держави треба приділити такому напрямку як добровільне соціальне страхування. Інформаційні, пропагандистські та адміністративні методи впливу допоможуть залучити до добровільної участі у системі загальнообов'язкового соціального страхування частину населення, яка з різних причин не долучена до неї на обов'язкових засадах.

Комплексне розв'язання визначених проблем повинно бути націлено на удосконалення як самого механізму фінансування соціального захисту населення так і забезпечення виконання державою соціальних функцій.

Інформаційні джерела:

1. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV: станом на 01.11.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/Text>
2. Мінфін: Видатки загального фонду держбюджету в червні становили 265,1 млрд грн. офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/news/minfin>

ЕФЕКТИВНА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА СТРАХОВИКА – СУСПІЛЬНА ВАЖЛИВІСТЬ

Жилякова О.В., канд. екон. наук, доц.
Бутаєв О.О., здоб. вищої освіти
Державний біотехнологічний університет

Інвестиційна діяльність страхових компаній відіграє важливу роль у розвитку ринкової економіки. Однією із основних умов активізації інвестиційної діяльності страхових компаній є зростання інвестиційних ресурсів, що значною мірою залежить від розвитку страхового ринку України.

Останній перебуває поки що на стадії розвитку. У теперішній час існує ряд проблемних питань, що стосуються діяльності страховика, пов'язаною з активізацією інвестиційного процесу.

Інвестиційна діяльність страхових організацій великою мірою залежить від розміру інвестиційного потенціалу страховика. Під інвестиційним потенціалом страхової компанії розуміють сукупність коштів, що є тимчасово або відносно вільними від страхових зобов'язань, які використовуються для інвестування з метою одержання інвестиційного доходу.

Інвестиційний потенціал залежить від багатьох факторів: обсягу страхових премій; структури страхового портфеля; збитковості або прибутковості страхових операцій; строків страхових договорів; обсягів власних коштів, умов державного регулювання формування страхових фондів та ін [1].

Інвестиційний потенціал страхової компанії складається з коштів страхувальників у вигляді страхових премій і власного капіталу.

Власний капітал страховика формується за рахунок внесків акціонерів або учасників з подальшим відрахуванням коштів до резервів і фондів.

Таким чином, кожна страхова компанія має в своєму розпорядженні дві групи коштів:

- а) власні кошти, у вигляді статутного фонду (капіталу), нерозподіленого прибутку, додаткового та резервного капіталу, вільних резервів;
- б) залучені кошти у формі страхових резервів.